

Ereğli International
Science and
Academic Congress
Ereğli Uluslararası
Bilim ve Akademi
Kongresi

ISBN: 978-605-7852-54-0

Full Text/Tam Metin

Bildiriler Kitabı

Proceedings Book

Editörün Notu/ Editor's Note

9-10 Mart 2019 tarihlerinde Ereğli-Konya ili, Mirel Hotel’de düzenlenen Uluslararası Bilim ve Akademi Kongremiz yoğun bir katılım ile gerçekleştirilmiştir.

Kongremizde bilim dünyasının önemli isimleri akademik çalışmalarını sunmuş ve tartışma ortamı bulmuşlardır. Kongremize bizzat katılarak bizleri onurlandıran yabancı davetli konuşmacılarımıza özellikle teşekkür ederim.

Kongremize katılan ve ilgi gösteren tüm akademisyenlerimize teşekkür eder, gelecek kongrelerimize de katılımlarından onur duyarız.

International Science and Academic Congress held in Mirel Hotel in Ereğli-Konya on March 9-10, 2019 with a great participation.

Important names of the scientific world presented their academic studies and found a discussion ambience. Especially, I would like to thank foreign invited speakers who joined us in insac congress.

We would like to thank all of academics who have participated in insac congress.

Doç. Dr. Mehmet Dalkılıç

Organizing Committee and Secretary / Düzenleme Kurulu

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Dalkılıç
Prof. Dr. Adnan Çelik
Prof. Dr. Abdullah Karaman
Prof. Dr. Hakan Salim Çağlayan
Prof. Dr. Vüsale Musali
Prof. Dr. Serpil Ağcakaya
Assoc. Prof. Dr. Hüdaverdi Mamak
Assoc. Prof. Dr. Özgür İşleyici
Assoc. Prof. Dr. Metin Açıkyıldız
Dr. Halil Uzun
Dr. Yakup Doğan
Dr. Yavuz Topkaya
H. Banu Keskinaya
İsmail Kırmızı
Meliha Uzun

Davetli Konuşmacılar / Invited Speakers

	Prof. Dr. Olcobay Karatayev, Kırgızistan	
	Prof. Dr. Vüsale Musali, Azerbaycan	
	Prof. Dr. Zilola Khudaybergenova, Özbekistan	
	Prof. Dr. Mustafa Zülküf Altan, Türkiye	
	Prof. Dr. MA Jasmin Latoviç, Bosna Hersek	
	Assoc. Prof. Dr. Cıldız İsmailova, Kırgızistan	
	Assoc. Prof. Dr. Alsou Kamalievna, Rusya	
	Assoc. Prof. Dr. Zivar Huseynli, Azerbaycan	

	Dr. Sahl Derchawi, Suriye	
	Dr. Murad Halmet, Özbekistan	
	Dr. Badiossadat Hassanpour, Malaysia	
	Naseraddin Alizadeh, İran	
	Elnaz Bagherinabel, İran	
	Fayrouz Rashed, Polonya	

Bilim Kurulu / Science Committee

- Prof. Dr. Adnan Çelik, Selçuk Üniversitesi
- Prof. Dr. A. Ahmet Doğan, Kırıkkale Üniversitesi
- Prof. Dr. A. Azmi Yetim, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Aghamirza Bashirov, Eastern Mediterranean University
- Prof. Dr. AgwuEkwe, University of Nigeria
- Prof. Dr. Akamigbo Frank, University of Nigeria
- Prof. Dr. Angelo Sifaleras, University of Macedonia
- Prof. Dr. Arslan Kalkavan, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- Prof. Dr. Asuman Seda Saracaloglu, Adnan Menderes Üniversitesi
- Prof. Dr. Atilla Pulur, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Bilal Uçar, Uluslararası Travnik Üniversitesi
- Prof. Dr. Bilge Donuk, İstanbul Üniversitesi
- Prof. Dr. Birol Üner, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
- Prof. Dr. Cengiz Arslan, Fırat Üniversitesi
- Prof. Dr. Eleni Sella, National and Kapodistrian University of Athens
- Prof. Dr. Ercan Oktay, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
- Prof. Dr. Erdal Bay, Gaziantep Üniversitesi
- Prof. Dr. Faruk Yamaner, Hitit Üniversitesi
- Prof. Dr. Fehmi Tuncel, Ankara Üniversitesi
- Prof. Dr. Fevzi Kılıçel, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
- Prof. Dr. Gülfem Ersöz, Ankara Üniversitesi
- Prof. Dr. Güner Ekenci, İstanbul Gelişim Üniversitesi
- Prof. Dr. Gürol Yıldırım, Aksaray Üniversitesi
- Prof. Dr. H. Mustafa Paksoy, Gaziantep Üniversitesi
- Prof. Dr. Hakan Salim Çağlayan, Selçuk Üniversitesi
- Prof. Dr. Hayri Ertan, Anadolu Üniversitesi
- Prof. Dr. Ioanna Chinou, National and Kapodistrian University of Athens
- Prof. Dr. Lynn Rose, American University of Iraq
- Prof. Dr. M. Yalçın Taşmektepligil, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
- Prof. Dr. M. Hakan Cevher, Ege Üniversitesi
- Prof. Dr. MA Jasmin Latoviç, Uluslararası Travnik Üniversitesi
- Prof. Dr. Mehmet Günay, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Metin Kaya, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Muhsin Hazar, Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Mürsel Biçer, Gaziantep Üniversitesi
- Prof. Dr. Nazım Şekeroğlu, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Prof. Dr. Nevzat Mirzeoğlu, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
- Prof. Dr. Nurtekin Erkmen, Selçuk Üniversitesi
- Prof. Dr. Olcobay Karatayev, Manas Üniversitesi
- Prof. Dr. Orhan Çoban, Selçuk Üniversitesi
- Prof. Dr. Osman İmamoğlu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
- Prof. Dr. Osman Türer, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Prof. Dr. Osman Yılmaz, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Prof. Dr. Rifat Güneş, İnönü Üniversitesi
- Prof. Dr. S. Rana Varol, Ege Üniversitesi
- Prof. Dr. Saadettin Yıldırım, Adnan Menderes Üniversitesi
- Prof. Dr. Sadettin Paksoy, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Prof. Dr. Salih Yılmaz, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Prof. Dr. Selçuk Çalışır, Selçuk Üniversitesi
- Prof. Dr. Semiyha Tuncel, Ankara Üniversitesi
- Prof. Dr. Serpil Ağcakaya, Süleyman Demirel Üniversitesi
- Prof. Dr. Settar Koçak, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
- Prof. Dr. Suat Gezgin, İstanbul Üniversitesi
- Prof. Dr. Ünal Özdemir, Karabük Üniversitesi

- Prof. Dr. Vedat Çınar, Fırat Üniversitesi
- Prof. Dr. Vüsale Musalı, Bakü Üniversitesi
- Prof. Dr. Yavuz Erişen, Yıldız Teknik Üniversitesi
- Prof. Dr. Zbigniew Pater, Uniwersytet Zielonogórski
- Prof. Dr. Ziaaddin Zamanzadeh, Khazar University
- Assoc. Prof. Dr. Tayfun Dede, Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Abdurrahman Ekinci, Mardin Artuklu Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Adnan Kalkan, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Ahmet Demirtaş, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Alexander Chefranov, Eastern Mediterranean University
- Assoc. Prof. Dr. Cantürk Çapık, Atatürk Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Cıldız İsmailova, Kırgızistan
- Assoc. Prof. Dr. Dünder Yener, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Edin Jahic, International University of Sarajevo
- Assoc. Prof. Dr. Erdal Bay, Gaziantep Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Erkan Yeşiltaş, Cumhuriyet Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Erkut Tutkun, Uludağ Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Faiq Elekber, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
- Assoc. Prof. Dr. Fatih Bektaş, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Fikret Alıncak, Gaziantep Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Fikret Gülaçtı, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Fikret Ramazanoğlu, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Fikret Soyer, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Gülnara Anarbayeva, Celalabad Devlet Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Hakan Akdağ, Mersin Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Hakan Sunay, Ankara Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Halim Avcı, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Hasan Şahan, Akdeniz Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Hatira Yusifova, Khazar Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Hayri Aydoğan, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Hüdaferdi Mamak, Ömer Halis Demir Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Kemal Delihacıoğlu, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. M. Çağrı Çetin, Mersin Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Mehmet Mustafa Yorulmazlar, Marmara Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Mehmet Ulukan, Adnan Menderes Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Metin Açıkyıldız, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Mustafa Dede, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Mustafa Yıldız, Akdeniz Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Mübariz Ağalarlı, Azərbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Namiq Musalı, Khazar Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Onur Köksal, Selçuk Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Ömer Saylar, Gazi Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Özgür İşleyici, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Reza Sirjani, Eastern Mediterranean University
- Assoc. Prof. Dr. Sebahattin Devecioğlu, Fırat Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Sefa Lök, Selçuk Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Selahattin Aşaroglu, N. Erbakan Üniv.Kırgızistan-Türkiye Manas Üniv.
- Assoc. Prof. Dr. Tevfik Ağaçayak, Konya Teknik Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Uğur Abakay, Gaziantep Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Yagut Aliyeva, Bakü Devlet Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Yaprak I. Özdemir, Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Yener Özen, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Zafer Çimen, Gazi Üniversitesi
- Assoc. Prof. Dr. Zivar Huseynli, Khazar University
- Dr. Ahmet Öztürk, Rosen College of Hospitality Management
- Dr. Ahmet Şahin, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

- Dr. Ali Öz, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Dr. Atheer Matroud, The American University of Iraq in Sulaimani
- Dr. Aysel Kalaycı Yiğın, İstanbul Üniversitesi
- Dr. Badiosadat Hassanpour, Eastern Mediterranean University
- Dr. Bahanur Özkan Bahar, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Dr. Barbaros Serdar, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Dr. Bereket Köse, Şırnak Üniversitesi
- Dr. Dede Baştürk, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
- Dr. Erhan Devrilmez, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
- Dr. Erkan Akgöz, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi/Selçuk Üniversitesi
- Dr. Fatih Uslu, Akdeniz Üniversitesi
- Dr. Guita Farivarsadri, Eastern Mediterranean University
- Dr. Günel Orucova, Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi
- Dr. Hakan Acar, Bülent Ecevit Üniversitesi
- Dr. Hale Köksoy, Selçuk Üniversitesi
- Dr. Halil Uzun, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Dr. Harun Genç, Bingöl Üniversitesi
- Dr. Hülya Dede, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Dr. Kazım Kaya, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
- Dr. Mehdi Bashiri, Khazar University
- Dr. Mehmet Çebi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
- Dr. Meral Kuzgun, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Dr. Mohamad Alhijazi, Eastern Mediterranean University
- Dr. Mohammed Bsher A. Asmael, Eastern Mediterranean University
- Dr. Murat Atasoy, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
- Dr. Oktay Kızar, Bingöl Üniversitesi
- Dr. Özgür Önal, Süleyman Demirel Üniversitesi
- Dr. Recep Kahramanoğlu, Gaziantep Üniversitesi
- Dr. Recep Soslu, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
- Dr. Sahl Derchawi, Suriye
- Dr. Sait Korkmaz, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Dr. Selvin Yeşilay, Anadolu Üniversitesi
- Dr. Sevgi Gezici, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Dr. Tolga Esen, Akdeniz Üniversitesi
- Dr. Tuba Melekoğlu, Akdeniz Üniversitesi
- Dr. Türker Bıyıklı, Nişantaşı Üniversitesi
- Dr. Ümit Polat, Ömer Halis Demir Üniversitesi
- Dr. Yakup Doğan, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
- Dr. Yavuz Topkaya, Mustafa Kemal Üniversitesi
- Dr. Zeynel Abidin Yılmaz, Kilis 7 Aralık Üniversitesi

İçindekiler

Editörün Notu/ Editor's Note	2
Organizing Committee and Secretary / Düzenleme Kurulu	3
Bilim Kurulu /Science Committe.....	6
Maroteaux Lamy Sendromlu Hastada Anestezi Yönetimi (Emine Aslanlar, Şeyma Akpınar, Özkan Önal, Cansu Çiftçi, Hasan Hüseyin Bayram, Jale Bengi Çelik)	12
Parotidektomi Sonrası Gelişen Negatif Basıncılı Pulmoner Ödem (Emine Aslanlar, Sinan Değirmencioğlu, Özkan Önal, Mehmet Sarı, Cansu Çiftci, Jale Bengi Çelik)	17
Ebeveyn Olma Kaygısı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması (Ahmet Akın, Gülsüm İnci)	23
Cıpa Sendromlu Hastada Anestezi Yönetimi Nasıl Olmalı? (Emine Aslanlar, Cansu Çiftci, Özkan Önal, Mehmet Sarı, Şeyma Akpınar, Jale Bengi Çelik).....	27
Trizomi 18 Sendromlu Olguda Anestezi Yönetimi (Emine Aslanlar, Semiha Arık, Özkan Önal, Mehmet Sarı, Cansu Çiftçi, Jale Bengi Çelik)	31
Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi (Havva Demirel).....	34
Tek Ventrikül Anomalisi Ve Situs İnvorsus Totalisi Olan Hastada Anestezi Yönetimi (Emine Aslanlar, Hatice Eyiöl, Özkan Önal, Cansu Çiftçi, Mehmet Sarı, Jale Bengi Çelik)	43
Niğde İş-Kur Binası Hasarlı Yapı Analizi (Salih Cengiz, Mehmet Kamanlı, Alptuğ Ünal, Fatih Mehmet Aşık).....	47
Senaryo Tabanlı Kısa Devre ve Güç Akışı Analizleri ile Rüzgâr Türbinlerinin Şebeke Üzerinde Oluşturduğu Etkilerin İncelenmesi (Kemal Emre Çankırı, Erdin Gökalp).....	56
Mısır Nişastası Bazlı Muz Lifi Takviyeli Doğal Kompozitin İmalatı ve Termal Özelliklerinin İncelenmesi (Nevzat Şifa, Birgül Aşçıoğlu Temiztaş)	64
Thermodynamic Analyses and Optimization Study Of Organic Rankine Cycle Usage with Internal Combustion Engine Waste Heat (Yunus Emre Talu, Ali Pınarbaşı, Ahmet Doğan, Işlay Ulusoy)	73
Sporda Şiddet Ve Saldırganlık (Mehmet Dalkılıç, Yusuf Kenan Kalkay)	85
Ergenlerde Aile İçi Şeffaflık Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması (Ahmet Akın, Merve İnceç)	90
Tarihi Yapıların Turizm Amaçlı Kullanımında Dönüşüm Ölçütlerinin Örnekler Üzerinden İrdelenmesi (Macide Tüzün, İbrahim Başak Dağgülü)	99
Kitle İletişim Araçları ve Spor (Mehmet Dalkılıç, Yusuf Kenan Kalkay).....	117
Harmonik Bileşenler İçeren Elektrik Güç Sistemlerinde Güç Tanımlarına İlişkin Farklı Yaklaşımların İncelenmesi ve Karşılaştırılması (Necati Çağrı Gürpınar, Recep Yumurtacı)	121
Spor Yapan Ve Yapmayan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi (Ebru Olcay Karabulut, Mehmet Dalkılıç).....	131
Niğde (Ulukışla-Madenköy) Sülfürlü Pb-Zn Kompleks Cevheri Flotasyonuna Aerophine 3418A Kolektör Dozajının Etkisi (Tevfik Ağaçayak, Nur Benan Yılmaz).....	138
Örgütsel Davranış Literatüründen Personel Güçlendirme ve Kurumsal İtibar Kavramlarına Genel Bir Bakış (Aykut Bedük, Mehmet Ali Canbolat)	146

Banka Çalışanlarının Tükenmişlik Düzeyleri: Konya İlinde Bir Uygulama (Mehmet Şahin, Aykut Bedük)	154
KOSGEB Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Destek Unsurlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi (Mehmet Ali Canbolat, Fadime Dilber)	164
Tek Silindirli Dizel Motorun Yağ Değişim Periyodunun Analizi (Özge Bayko Şahin, Bedri Onur Küçükıldırım, Levent Yüksek)	171
Pelet İle Çalışan Kombine Kat Kaloriferi Veriminin Artırılması (Abdulvahap Yiğit)	179
Mukayeseli Hukukta Yurtdışı Doçentlik Denklik Hukukuna Dair Güncel Sorunlar (MA Jasmin Latovic, Bilal Uçar, MA Fayrouz Rashed)	191
Ereğli Yem Kaynakları ve Büyükbaş Hayvancılık (Orhan Ermetin, Mevlüt Mülayim)	208
Son 6360 Sayılı Yasa İle Büyükşehir Belediyelerinde İdari Ve Mali Yapılanma (Serpil Ağcakaya, Adil Durgun)	226
İspanya'da Kamu Harcamalarının 2008 Ekonomik Krizi Perspektifinden Analizi (Yasemin Yıldırım, Serpil Ağcakaya)	263
St 44 Yapı Çeliğine Uygulanan Farklı Kaynak Yöntemlerinin Dayanım Yönünden Karşılaştırılması (Muharrem Pul, Seçil Karadayılı)	275
Gelişmiş Mikrodenetleyicili Akıllı Ev Otomasyonu Sistemi ve Uygulaması (Yunus Emre Fedar, Herman Sedef)	289
İlköğretimde Değerler Eğitimi (Yusuf Doruk)	297
Kablosuz Sensör Ağlarında Küme Başı Belirlenmesi Üzerine Bulanık Mantık Yaklaşımlı bir Simülasyon Modeli (Resmiye Nasiboğlu, Zülküf Tekin Erten)	301
Akarlarda Pestisit Direncinin Gelişimi (Mahmure Doğan, Hüseyin Çetin)	307
İnce Taneli Çimento İle Üretilmiş Silis Dumanı ve Mikro Katkılı Betonlara Sülfat Etkisi (Nematullah Rahimi, Ülkü Sultan Keskin, Esra Yel, Murat Saydan)	315
İbn Bacce Felsefesinde İnsan Fiilleri (Mehmet Murat Karakaya)	327
Ortaokul Öğrencilerinde Bağlı Yaş Etkisi Ve Performans İlişkisinin İncelenmesi (Harun Genç, İdris Kayantaş, Mehmet Dalkılıç)	332
Zeolitin Bitki Zararlılarıyla Mücadelede Kullanımı (Keziban Şerife Işıklı, Hüseyin Çetin)	346
Çalışanların Zaman Yönelimlerinin İş Yerinde Erteleme Davranışı (Prokrastinasyon) Üzerine Etkileri (Metin Kaplan, Nezahat Koçyiğit)	354
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Halil Uzun, Nezahat H. Karaca, Mehmet Dalkılıç)	362
Crisis Management in Museums during Emergencies (Nuri Özer Erbay)	369
The Importance of Technological Management on the Sustainability of Museums (Fethiye Erbay)	379
Girişimci, Yaratıcı ve İnovatif Bir Ekosistem: Neden Değiliz? Ne Yapmalıyız? (Mustafa Zülküf Altan)	388
Hatay Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi'nde Yaşayan Yaşlıların Beslenme Durumu ve Fiziksel Aktivite Düzeyi (Seda Oğur, Mehmet Said Aslan)	393
Antinutrientler, Antinutrisyonel Faktörler: Sağlık Faydaları ve Olumsuz Etkileri (Seda Oğur)	407
Turizmde Ulaştırmanın Rolü ve Projeler (Abdullah Karaman, Kürşad Sayın)	424

Turizm Sektöründe Entosentizm Kavramı Ve Benzer Kavramlara İlişkileri (Abdullah Karaman, Kürşad Sayın).....	433
Bakteriyel Balık Hastalıklarının Ülkemizdeki Genel Durumu ve Başlıca Önemli Sorunlar (Meriç Lütfi Avsever)	442
Deniz Balığı Çiftlikleri Sorunsalı (Meriç Lütfi Avsever)	448
Doğal ve Çiftlik Balıkları Arasındaki Belirgin Farklar (Meriç Lütfi Avsever).....	452
Evde Beslenen Köpeklerde Ekinekok Hastalığı Riski (Meriç Lütfi Avsever)	457
Topics / Konular	461
İvriz Kaya Anıtı	466

Çalışanların Zaman Yönelimlerinin İş Yerinde Erteleme Davranışı
(Prokrastinasyon) Üzerine Etkileri (Metin Kaplan, Nezahat Koçyiğit)

Çalışanların Zaman Yönelimlerinin İş Yerinde Erteleme Davranışı (Prokrastinasyon) Üzerine Etkileri

Metin Kaplan¹, Nezahat Koçyiğit²

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, E-mail:mkaplan@nevsehir.edu.tr

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi, E-mail:nkocyiğit@erbakan.edu.tr

Özet: İş yaşamında iş erteleme (prokrastinasyon) davranışı; mükemmeliyetçilik, özgüven eksikliği ve depresyon ile ilişkili bulunan, düşük verimlilik ve artan iş stresi ile sonuçlanan, çalışanın zor ya da istenmeyen bir işi/görevi ertelemesidir. Özellikle artan iş yoğunluğu, gelişen teknoloji ile beraber değişen örgütsel yapı ve bilgiye kolay erişim gibi unsurların varlığında rekabet edebilirliğin korunması için iş görenlerin sorumlu hissetmesi sağlanarak, işlerini ertelemeden ve verimliliklerini artırarak çalışmalarını önemli hale getirmektedir. Araştırmalarda düşük performans sergileyen çalışanlarda iş erteleme oranının yüksek, zamanı; olumlu-olumsuz geçmiş, kadercı-hazcı şu an ve gelecek odaklı bir çerçevede değerlendirmenin hem bireysel hem de örgütsel verimliliği etkilediği tespit edilen kalıcı bir kişilik özelliği olduğu görülmektedir. Bu durum iş yaşamında erteleme etkileyen faktörleri ortaya koymayı gerekli kılmaktadır.

Çalışmada amaç, geçmişi olumlu ve olumsuz değerlendirme, bugün hazcı ve kadercı ve geleceğe odaklı olma şeklinde beş ayrı zaman perspektifini içeren zaman yöneliminin erteleme davranışı üzerindeki rolünü tespit etmektir. Nevşehir ilinde faaliyette bulunan 5 yıldızlı otel işletmelerinde çalışan ve anket doldurmayı kabul eden 134 personel araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Zaman yöneliminin alt boyutlarının iş erteleme davranışı üzerine etkilerini belirlemek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre modelin bir bütün olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Geçmişe yönelik olumsuz zaman yönelimi ve kadercı zaman yöneliminin iş erteleme davranışı üzerine pozitif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu hipotezleri desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş erteleme (prokrastinasyon), zaman perspektifi, konaklama işletmeleri

Giriş

Son yıllarda işletmelerin verimliliğine ve performansına taklidi ve ikamesi mümkün olmayan nitelikli insan kaynaklarının etkisi ve bu kaynaktan etkin şekilde yararlanarak rekabet avantajı elde etmek önemli hale gelmiştir. Bu nedenle iş gören verimsizliğine yol açan faktörlerin araştırmalara sıklıkla konu olduğu görülmektedir. Bu konulardan biri de Latince kökenli procrastinate eyleminden türeyerek, işleri ağırdan alma, yarına erteleme ya da daha sonraya bırakma anlamlarına gelen (Kaplan, 2018: 289), mali kayıplar ve verimsizlikle sonuçlanan işyerinde erteleme (prokrastinasyon) davranışdır.

Erteleme; kişilerin çeşitli sebeplerle yerine getirilmesi gereken bir görevi bir sonraki zamana bırakma ya da yapmayarak önceliği daha düşük olan bir işi yapma olarak ifade edilebilir (Aksu, vd., 2017: 2446). Bu durum kişide geçici bir rahatlık verirken, tekrarı durumunda eğilimin davranışa dönüşmesi, “yarın yapacağım” sözü, stres artışı ve başarısızlığa yol açarak “ertesini gün sendromu” olarak da adlandırılmaktadır (Uzun ve Demir, 2015: 106).

Alan yazında öncülerden Lay (1986)'in tanımına göre iş erteleme, işin başka bir zamanda yapılmasıdır (Aktaran: Aksu, vd. , 2017: 2446). İşleri rahatsızlık hissedene kadar geciktirme eylemidir (Solomon ve Rothblum, 1984: 503). Bazı hallerde kişi hastalık ya da ailevi sorunlar gibi durumsal faktörler nedeni ile bir görevi zamanında yerine getirmeyebilir. Çalışanın başarısız olma ihtimali ile karşı karşıya kalması (örneğin; satış temsilcisi için imkansız hedefler, vb.) ya da açık uçlu teslim tarihi olan işler de ertelemeye yol açan etkenler arasındadır (Gupta, vd., 2012: 197).

Ferrari ve Scher (2000)' e göre iş erteleme davranışında etkili olan faktörler arasında yapılması gereken işin zor, itici ve sevilmeyen bir iş olduğu belirtilmektedir (Özkan ve Aydemir, 2017: 389). İşle ilgili bilgi eksikliği ve yetersiz yetki ve sorumluluk tanımlamalarının da iş erteleme davranışına yol açtığı vurgulanmaktadır (Sadykova, 2016). En temel nedenin zamanı yönetmedeki yetersizlik ve bunun yanı sıra diğerlerinin başarısızlık korkusu ve görevden kaçınma olduğu ifade edilmektedir (Karacaoğlu ve Kaplan, 2013: 339). Ayrıca düşük özgüven, depresyon, nevroz, unutkanlık, dağınıklık, rekabet gücü ve enerji eksikliği gibi durumlar karar verme ve davranışsal erteleme ile ilişkili görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda ertelemenin, duygusal, davranışsal ve bilişsel bileşenlerle ilgisi olabileceğinden iş performansında zaman gecikmesinden daha fazlası olduğuna odaklanarak bazı kişilik özelliklerinin incelenmesi gerekecektir (Ferrari, 1991: 455). Çünkü araştırmalar ertelemeyi etkileyen değişkenlerden birinin de kişilik olduğunu göstermektedir (Doğan, vd., 2014: 2).

Son zamanlarda zaman yöneliminin, üretkenliği baltalayan ve uygun olmayan bir durum olan iş erteleme davranışı üzerinde etkisi olduğu görülen bir kişilik özelliği olduğu tartışılmaktadır. Zaman yönelimi kişilerin yalnızca kararlarını değil, aynı zamanda davranışlarını da yönlendirmeye etki etmektedir (Gupta, vd. , 2012: 195).

Zaman yönelimi; kişinin deneyimlerini geçmiş, şimdiki ve gelecek zaman çerçevelerine bölen bilişsel süreçler olarak açıklanmaktadır (Zimbardo ve Boyd, 1999: 1271). Bir başka ifade ile bireylerin gelecekteki olayları öngörebilmesi ve geçmiş deneyimlerinin davranışına yansımaları ile ilgili çok boyutlu bir süreçtir (Christopher ve Burns, 1998: 368). Zimbardo ve arkadaşları tarafından beş faktörlü bir zaman yönelimi modeli geliştirilmiştir ve modelin boyutları tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Beş Faktörlü Zaman Yönelimi

Geçmiş- Olumlu	Yüksek düzeyde özgüven, mutluluk sergileme ve yaşam hakkında sağlıklı bir bakış açısına sahip olma.
Geçmiş- Olumsuz	Karamsar, olumsuz ya da isteksiz bir tavır sergileme eğilimi.
Bugün- Hazcı	Bugünden zevk, heyecan duyma, yenilik arama, gelecekteki kazançlar için bugünden fedakarlık yapmaya inanmama
Bugün- Kaderci	Bugünün önceden belirli olduğuna, kaderin olacakları belirlemede önemli bir rolü olduğuna inanma
Geleceğe Odaklı	Gelecekteki hedefleri planlama ve yerine getirmeye odaklanma

Kaynak: Gupta, vd., 2012: 199.

Beş faktörlü zaman yönelimi boyutları incelendiğinde gelecekte uzun vadeli hedeflere ulaşmaya odaklanan ve geçmişi olumlu değerlendiren bireylerde yüksek enerji ve sorumluluk gereği iş erteleme davranışının negatif, geçmişi olumsuz değerlendiren ve kaderci bireylerin kaygı ve duygusal dengesizlik sergileme eğilimlerinin işi geciktirmeye pozitif etki edeceği öngörülmektedir ve araştırma sonuçları bunu destekler niteliktedir (Robinson, vd., 2010, Ferrari

ve Diaz-Morales, 2007). Zaman yöneliminin, sağlık, sosyal ilişkiler, madde bağımlılığı ve yaşam doyumu gibi çeşitli değişkenlerle ilişkisini ortaya koyan araştırmalar mevcuttur (Alacatlı, 2013: 22). Fakat Türkiye'deki çalışmalar son derece kısıtlıdır (Öner, 2002; Öner, 2004; İmamoğlu, 2007) ve iş erteleme davranışı ile ilişkisini inceler bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan araştırmada zaman yönelimi eğiliminin boyutlarının iş erteleme davranışına etkilerinin araştırılması hedeflenmiştir.

Araştırma Yöntemi

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, iş deneyimi ve çalışmakta olduğu departman gibi demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde zaman yönelimini ölçmek amacıyla Zimbardo ve Boyd (1999) tarafından geliştirilen, 56 ifadeden oluşan ve daha sonra Gupta vd., (2012) tarafından 5 faktör ve 15 ifadeye düşürülen ölçek kullanılmıştır. 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır (*1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4= Katılıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum*). Boyutlar ve Cronbach Alpha katsayıları; geçmişe yönelik olumlu zaman yönelimi (Cronbach Alpha: 0.702), geçmişe yönelik olumsuz zaman yönelimi (Cronbach Alpha: 0.919), hazcı zaman yönelimi (Cronbach Alpha: 0.820), kadercı zaman yönelimi (Cronbach Alpha: 0.911) ve gelecek zaman yönelimi (0.906)'dır.

Anketin üçüncü bölümünde çalışanların iş erteleme düzeylerini belirlemek amacıyla tek boyut ve 16 ifadeden oluşan Tuckman (1991)'ın ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 5'li likert tipindedir (*1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4= Katılıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum*). Cronbach Alpha Katsayısı, 0.811'dir.

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın bağımsız değişkenleri zaman yöneliminin alt boyutları, bağımlı değişkeni ise iş ertelemedir. Araştırmanın amacı doğrultusunda literatürdeki araştırma sonuçlarından hareketle aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

H1: Geçmişe yönelik olumlu zaman yönelimi iş erteleme üzerinde negatif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

H2: Geçmişe yönelik olumsuz zaman yönelimi iş erteleme üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

H3: Hazcı zaman yönelimi iş erteleme üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

H4: Kadercı zaman yönelimi iş erteleme üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

H5: Gelecek zaman yönelimi iş erteleme üzerinde negatif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örneklemini Nevşehir ilinde faaliyet gösteren 5 yıldızlı otel işletmelerinde çalışan ve anket doldurmayı kabul eden 134 personel oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2. Anketi Cevaplayan Çalışanların Demografik Özellikleri

Özellikler	f	%	Özellikler	F	%
Cinsiyet			Medeni Durum		
Kadın	88	65,7	Evli	73	54,5
Erkek	46	34,3	Bekâr	61	45,5
Yaş			Eğitim Düzeyi		
18-30 yaş arası	68	50,7	Lisans Öncesi	82	61,2
31-40 yaş arası	41	30,6	Lisans	33	24,6
41 yaş ve üzeri	25	18,7	Lisans Üstü	19	14,2
İş Deneyimi			Çalışmakta Olduğunuz Departman		
1-5 yıl	50	37,3	Ön büro	32	23,9
6-10 yıl	34	25,4	Kat Hizmetleri	42	31,3
11-15 yıl	21	15,7	Yiyecek İçecek	45	33,6
16 yıl ve üstü	29	21,6	Diğer	15	11,2

n= 134

Zaman yöneliminin alt boyutları olan geçmişe yönelik olumlu zaman yönelimi, geçmişe yönelik olumsuz zaman yönelimi, hazzcı zaman yönelimi, kaderci zaman yönelimi ve gelecek zaman yöneliminin iş erteleme üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Zaman Yöneliminin Alt Boyutları Açısından İş Ertelemeye İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş β	Standart Hata	β	t Değeri	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	0,521	0,337		1,546	0,125		
Geçmişe Yönelik Olumlu Zaman Yönelimi	-0,060	0,074	-0,043	-0,802	0,424	0,973	1,027
Geçmişe Yönelik Olumsuz Zaman Yönelimi	0,486	0,111	0,437	4,360	0,000	0,275	3,636
Hazzcı Zaman Yönelimi	0,048	0,100	0,040	0,477	0,634	0,397	2,516
Kaderci Zaman Yönelimi	0,409	0,111	0,376	3,696	0,000	0,267	3,744
Gelecek Zaman Yönelimi	-0,018	0,065	-0,015	-0,273	0,785	0,939	1,065
F				46,729			
Düzeltilmiş R^2				0,632			
R^2				0,646			
Std. Error of the Estimate				0,87911			
Durbin-Watson				1,690			
Anlamlılık Düzeyi				0,000**			

Bağımlı Değişken: İş Erteleme

**p<0,01

Tablo 3'e göre çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, modelin bir bütün olarak anlamlı olduğu ifade edilebilir ($R^2= 0,646$; $F_{(5,128)}= 46,729$; $p<0,01$). Bu çerçevede iş erteleme ile ilgili varyanstaki değişimin %64,6'sının bağımsız değişkenler tarafından açıklandığı söylenebilir. Zaman yöneliminin alt boyutları olan geçmişe yönelik olumlu zaman yönelimi, geçmişe yönelik olumsuz zaman yönelimi, hazcı zaman yönelimi, kadercı zaman yönelimi ve gelecek zaman yönelimi bağımsız değişkenler olarak girildiğinde, bu bağımsız değişkenler arasında geçmişe yönelik olumsuz zaman yönelimi boyutunun ($\beta= 0,486$; $p= 0,00<0,01$) iş ertelemesindeki değişimde en yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre **H2 desteklenmiştir**. Benzer şekilde kadercı zaman yönelimi boyutunun ($\beta= 0,409$; $p= 0,00<0,01$) da iş erteleme üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre **H4 desteklenmiştir**. Diğer yandan zaman yöneliminin geçmişe yönelik olumlu zaman yönelimi ($p= 0,424>0,05$), hazcı zaman yönelimi ($p= 0,634>0,05$) ve gelecek zaman yönelimi ($p= 0,785>0,05$) boyutlarının iş erteleme üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı ortaya konulmuştur. Bu bulgulara göre **H1, H3 ve H5 desteklenmemiştir**.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Nevşehir ili otel işletmeleri örnekleminde çalışanların zaman yönelimlerinin işyerinde erteleme davranışları üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığının analizi yapılmıştır. Sonuçlar, geçmişi olumsuz değerlendiren, karamsar ya da isteksiz bir tavır sergileyen kişiler ile bugünün önceden belirli olduğuna, kaderin olacağını belirlemede önemli rolü olduğuna inanan bireylerin bu deneyimlerinin işi erteleme davranışına etki ettiğini göstermiştir.

İş erteleme davranışının olumsuz sonuçlar doğurması sebebiyle kontrol altına alınması ve azaltılması kişilerin psikolojik sağlığı açısından önemli olup, zaman eğilimi gibi bilişsel boyutlar ve diğer duygusal ve davranışsal boyutlar açısından farklı değişkenlerle incelenmesi yerinde olabilir. Bu durum erteleme eğilimi gösteren iş görenlerin yol açtığı verimsizlik ve ciddi mali kayıpların da ortadan kalkması ile sonuçlanabilir. İşte monotonluğu engelleme, iş zenginleştirme, davranış değişimi süreci başlatma ve motivasyon yönetimi yöneticilerin alabileceği önlemler arasında sayılabilir. Birçok motivasyon teorisinin odaklandığı bireysel performansın ve iş tatmininin nasıl artırılacağı sonucundan ziyade, nadiren değinilen insanların neden harekete geçmedikleri (Kumral, vd., 2018: 502) sorusu ön plana çıkarabilir.

Çalışan verimliliğini artırmaya yönelik stratejiler geliştirilebilir. Çoğu halde örgütsel performansı olumsuz etkileyen işyeri prokrastinasyonunun bazı hallerde çalışanların inisiyatif almasını ve yaratıcılığını teşvik ettiği, iş yapma yöntemlerini çeşitlendirdiği gibi olumlu etkilerinin de (Perry, 2012) olabileceği iddia edildiğinden çalışmalarda farklı bakış açılarının ele alınması gerekebilir.

Araştırma sonuçlarının zaman yöneliminin özellikle insan kaynakları yöneticileri tarafından personel seçiminde göz önünde bulundurulabilecek önemli bir bireysel farklılık olduğunu göstermesi bakımından katkı sağlayacağı söylenebilir.

Çalışmanın sadece konaklama işletmelerinde çalışanlardan oluşması ve Nevşehir ili ile sınırlı olması kısıtları arasındadır. Gelecek çalışmalarda farklı değişken ve ölççeklerle tekrarlanabilir. Kişi-örgüt uyumu, motivasyon, iş tatmini gibi değişkenlerle farklı sektör ve illerde ele alınabilir.

Kaynaklar

- Aksu, A., İra, N. , Yalçınkaya, M. ve Yurttaş, A. (2017). Öğretim elemanlarının işi erteleme davranış düzeyleri ile a-tipi kişilik düzeyleri arasındaki ilişkiler, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6 (5), 2445-2458.

- Alacatlı, E. (2013). Üniversite öğrencilerinin zaman perspektifleri ile beş faktörlü kişilik özellikleri ile arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Christopher, J. L. ve Burns, M. A. (1998). Time perspective: temporal extension, time estimation and impulsivity, *The Journal Of Psychology*, 132 (4), 367-380.
- Doğan, T., Kürüm, A. ve Kazak, M. (2014). Kişilik Özelliklerinin Erteleme Davranışını Yordayıcılığı, *Başkent Üniversitesi Journal Of Educaiton*, 1 (1), 1-8.
- Ferrari, J. R. ve Díaz-Morales, J. F. (2007). Procrastination: different time orientations reflect different motives, *Journal of Research in Personality*, 41, 707-714.
- Ferrari, J. R. (1991). Compulsive procrastination: some self-reported characteristics, *Psychol Reports April*, 68(2): 455-458.
- Gupta, R., Hersey, D. A. ve Gaur, J. (2012). Time perspective and procrastination in the workplace: an emprical investigation, *Current Psychology*, 31 (2), 195-211.
- İmamoğlu, E.O ve Güler, A. (2007). Geleceğe ilişkin yönelimlerde benlik tipine bağlı farklılıklar, *Türk Psikoloji Dergisi*, 22 (60), 115-132
- Kaplan, M. (2018). İş erteleme: demografik özellikler açısından farklılıkların analizi, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 8 (2), 287-309.
- Karacaoğlu, K. ve Kaplan, A. (2013) İş erteleme (procrastination) ile öncüllerinden biri olan öz yeterlilik ilişkisi: üniversite personeli üzerine bir araştırma, 21. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Kumral, T., Paksoy, M. ve Bozkurt, S. (2018). Kontrol odağı ve işyeri prokrastinasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi: tekstil sektöründe bir araştırma, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33 (2), 499-515.
- Öner, B. (2002). Self-monitoring and future time orientation in romantic relationships, *The Journal of Psychology*, 136(4), 420-424.
- Öner, Ö. (2004) Future Time Orientation in Romantic Relationships and the minding theory of relating. *Social Behavior and Personality*, 32(8), 797-804.
- Özkan, G. ve Akdemir, P. (2017). Örgütsel sinizmin çalışanlarda erteleme davranışına etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma, *Social Sciences Studies Journal*, 3 (8), 387-402.
- Perry, J. (2012). The art of procrastination: a guide to effective dawdling, lollygagging and postpoining. 1st edition, Workman Publishing Company: New York.

- Robinson, O. C., Demetre, J. D. ve Corney, R. (2010). Personality and retirement: exploring the links between the big five personality traits, reasons for retirement and the experience of getting retired, *Personality and Individual Differences*, 48, 792–797
- Sadykova, G. (2016). İş rolü belirsizliğinin iş yerindeki erteleme alışkanlığı (prokrastinasyon) üzerine etkisi: hizmet sektörüne yönelik bir araştırma, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 87-112.
- Solomon, L.J., Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: frequency and cognitive behavioral correlates, *Journal of Counseling Psychology*, 31(4): 503-509.
- Tuckman, B. W. (1991). The development and concurrent validity of the procrastination scale, *Educational and Psychological Measurement*, 51, 473-480.
- Zimbardo, P. G., ve Boyd, J. N. (1999). Putting time in perspective: a valid, reliable individual-differences metric, *Journal of Personality and Social Psychology*, 77, 1271 – 1288.